

THEATER Milde voorstelling over traumatische gebeurtenis

Een oefening in empathie

In het Haarlemse theater de Schuur is de voorstelling *Geschiedenis van Geweld* te zien, die klassenverschillen, racisme en homofobie blootlegt. Met ernstige vormen van geweld tot gevolg. Toneelschuur Producties heeft een intimiteitscoördinator in de arm genomen. Seks en seksueel geweld maken deel uit van de voorstelling.

Margriet Prinssen

Haarlem ■ Regisseur Abdel Daoudi wist meteen dat hij een voorstelling wilde maken na het lezen van *Geschiedenis van Geweld*. Hij vindt het een belangrijk boek: „Édouard Louis slaagt erin een traumatische gebeurtenis vanuit een analytische blik te beschrijven en tegelijk met mildheid te bezien. Dat maakt het een extreme oefening in empathie.”

Geschiedenis van Geweld is een heftig, autobiografisch verhaal van de Franse bestsellerauteur Édouard Louis (1992). Een ontmoeting tussen twee mannen loopt uit op bruut geweld. De nasleep ervan laat zien hoe diep klassenverschillen, racisme en homofobie geworteld zijn in onze maatschappij.

Super herkenbaar

Een herkenbaar verhaal voor Daoudi, sinds 2021 een van de vaste regisseurs van Toneelschuur Producties: „Al heb ik dit niet aan den lijve ondervonden en ben ik ook niet homo-seksueel, desondanks is het super herkenbaar. Ik las het boek in de trein en dacht: dit verhaal gaat ook over mij. Ik voelde me op een zeldzame manier gezien.”

Zelf werd hij begin vorig jaar aangereden en herkende hij zowel bij de gewaarschuwde politie als bij zichzelf de neiging om het ongeluk te bagatelliseren. „Ik ben opgegroeid

in een zogenaamde 'prachtwijk' in Den Haag; mijn ouders zijn Marokkaans. Vanaf mijn vijftiende heb ik mijn eigen geld verdiend en enorm mijn best gedaan om in alles uit te blinken. Stoer ja, maar intussen ga je wel heel erg voorbij aan je eigen behoeftes.”

'Lager' milieu

Daoudi herkent bij Louis de ingebakken zelfhaat van iemand die is opgegroeid in een 'lager' milieu. „Wat voor mij dit boek ver doet uitsteken boven vergelijkbare verhalen, is dat de schrijver weigert om van de dader alleen maar een dader te maken of om de rol van slachtoffer te spelen. De manier waarop de schrijver het incident beschrijft is zowel genadeloos als vol van genade. Hij vergeeft zijn belager niet en deze voorstelling doet dat ook zeker niet. Maar grijstinten laten zien staat niet gelijk aan vergoelijken.”

„Die nuances begrijpen is van levensbelang. We leven in een wereld waarin sommige lichamen meer waard worden gevonden dan andere en dat onrecht kweekt daders. Mensen reduceren of schematisch tegenover elkaar zetten, in welke vorm dan ook – dus ook dader-slachtoffer – is gevaarlijk.”

Zonder blessures

Omdat in de voorstelling zowel seks als seksueel geweld voorkomt, wordt er – voor het eerst bij Toneel-

Scene uit de voorstelling *Geschiedenis van Geweld*.

FOTO BART GRIETENS

schuur Producties – gewerkt met een intimiteitscoördinator: „Dat werkt heel fijn. Je zou haar rol kunnen vergelijken met die van een stuntcoördinator: iemand die ervoor zorgt dat de gewelddadige en intieme scènes goed begeleid worden, zonder (emotionele) blessures te maken.”

Verstandsverheldering

Bij de ik-figuur, de schrijver Édouard Louis die wordt gespeeld door Eelco Smits, leidt de traumatische gebeurtenis vooral tot een vlaag van 'verstandsverheldering'. „Het wordt hem duidelijk hoe de wereld in elkaar zit – hij geeft een ongefiltreerde, rechtstreekse versie van het verhaal – en dat bewustzijn loopt parallel aan zijn verwerkingsproces. Zijn zus is zijn vertrouwenspersoon en zij steunt hem wel maar heeft toch al snel een eigen oordeel. Het is heel boeiend om te zien hoe zij zich het verhaal toe-eigent, er

haar eigen ideeën op projecteert.”

Iran

Daoudi is heel blij met de cast: „Eelco is de gedroomde vertolker van de ik-figuur; Sia heeft inmiddels de nodige ervaring, onder meer bij Spangas. Ik wilde per se dat het iemand met een niet-witte achtergrond was – zijn familie komt uit Iran – omdat racisme en klassenverschillen essentieel zijn voor het verhaal; Lotte hoorde ik praten op de radio en ik dacht meteen: zij moet de zus spelen. En toen we elkaar ontmoetten, bleek het helemaal te kloppen.”

Het hele team is top: „Het is echt een bijzondere samenwerking: met Jelle Hoekstra die mooie muziek heeft gecomponeerd, met de makers van het dynamische decor, de spannende kostuums, het licht. Aan alles wordt aandacht besteed. Het wordt een gestileerde voorstelling. Ik wil de voorstelling voorbij het psychologisch-realisme trekken.”

Kloof

Met *Geschiedenis van Geweld* wil regisseur Abdel Daoudi een systemisch probleem blootleggen, namelijk de groeiende kloof tussen de klassen. De voorstelling is, zoals Daoudi zelf zegt, een 'extreme oefening in empathie'. Waarom blijven we focussen op de verschillen? Laten we beter naar de ander kijken om de ander en jezelf beter te leren kennen. Vanuit dit gegeven wordt er een contextprogramma opgezet door de Schuur; zie de website voor meer informatie.

Programma

Voorstelling *Geschiedenis van Geweld*, Toneelschuur Producties en Theater Oostpool. Tekst: Édouard Louis. Regie: Abdel Daoudi. Spel: Eelco Smits, Lotte Dunselman, Sia Cyrroes. Te zien: Haarlem, Schuur, 19-26 nov en 25-28 jan. Meer informatie: toneelschuurproducties.nl/geschiedenis-van-geweld

“ We leven in een wereld waarin sommige lichamen meer waard worden gevonden dan andere en dat onrecht kweekt daders

De voorstelling legt racisme, homofobie en klassenverschillen bloot.

FOTO BART GRIETENS

“ Ik las het boek in de trein en dacht: dit verhaal gaat ook over mij